

Trickster

16 January 2025

Postava trickstera ve filmu "Hrátky s čertem"

Film "Hrátky s čertem" podle divadelní hry Jana Drdy ukazuje postavu čerta Lucie, který zosobňuje archetyp trickstera. Lucius je neodmyslitelným motorem příběhu – jeho role sahá od rozdmýchání konfliktů přes humor a ironii až po klíčový vliv na vývoj děje i ostatních postav.

Role trickstera v příběhu

Luciova úloha je zásadní pro dynamiku celého děje. Jeho manipulace a schopnost přivést postavy do nepříjemných situací posouvá příběh vpřed. Například scéna, kdy lstivě přesvědčí princeznu Dišperandu a služebnou Káču, aby podepsaly úpisy svou krví, odhaluje jeho schopnost těžit z lidských slabostí – v tomto případě z jejich povrchních tužeb. Lucius přitom pronese: "Milé dámy, když mi to podepíšete, slibuji, že vás dostanu ke skvělým ženichům. A snad byste mi nevěřily, čert nikdy nelže!" Tento moment nejen posiluje Luciov charakter jako klamavého manipulátora, ale zároveň nastavuje podmínky pro další vývoj postav, jako je Martin Kabát, který se stává hrdinou bojujícím za jejich vysvobození.

Lucius funguje jako chaos, který destabilizuje dosavadní řád. Svojí ironií a humorem poukazuje na slabiny ostatních postav. Například v jeho interakci s Martinem je jasný kontrast mezi Luciovou neupřímnou lstivostí a Martinovou přímostí a odvahou. Když se Martin ocitne v pekle, Lucius na něj se smíchem volá: "Tady vám statečným hrdinům moc přát nebudeme!" Tato dynamika nutí Martina nejen k fyzické akci, ale také k reflexi svých morálních hodnot a etických dilemat. Lucius zde plní funkci provokatéra, který testuje hranice ostatních postav.

Ovlivňování ostatních postav

Luciov vliv na ostatní postavy je zřejmý nejen ve vytváření konfliktů, ale také ve zdůrazňování jejich slabín a hodnot. Interakce s princeznou Dišperandou a Káčou ukazuje rozdíly mezi jejich charakterovými vlastnostmi. Zatímco Dišperanda představuje archetyp idealizované princezny, Káča je impulzivnější a přizemnější. Lucius je nutí reflektovat své touhy a rozhodnutí, což jim přidává hloubku.

Podobně působí na otce Školastyka, kterého pokouší pečeným kuřetem. Když Lucius drží talíř s kuřetem před otcem Školastykem, říká: "Jen si vezmi, otče. Nebo snad tvůj půst znamená, že se vzdáš i takové lahůdky?" Tento moment odhaluje nejen Školastykovu lásku k dobrému jídlu, ale také jeho vnitřní boj mezi věrností svému poslání a lidskými slabostmi. Lucius v tomto případě ukazuje svou schopnost empatie a manipulace, kdy využívá Školastykovy slabiny pro dosažení svých cílů.

Humor a ironie

Jednou z nejvýraznějších vlastností Luciovy postavy je jeho humor a ironie. Tyto prvky nejen odlehčují děj, ale také poukazují na hlubší témata a poselství filmu. Například jeho dialogy s Káčou o jejích vysokých nárocích na ženicha odhalují

nejen komický aspekt situace, ale také kritiku nerealistických očekávání a neschopnosti přijmout kompromis.

Luciův humor často spočívá v jeho rychlém myšlení a schopnosti využít absurdity situací. Například ironicky komentuje motivace loupežníka Sarky Farky: "To je štěstí, že jste přišel, pane doktore. Ti kočebáci..." Doktor ho rychle umlčí slovy: "Kušuj! Jsi větší hňup než oni!" Tato scéna nejenž přináší humor, ale také zdůrazňuje Luciovu podřízenou pozici v pekelné hierarchii a jeho snahu prosadit se.

Symbolika postavy

Lucius jako trickster symbolizuje chaos a změnu, které jsou nezbytné pro obnovu řádu. Jeho schopnost narušit zavedené pravidla a vystavit postavy novým výzvám přispívá k jejich růstu. Závěrečná scéna, kde jeho intriky vedou k pozitivním změnám, podtrhuje jeho dvojznačnost – i přes své škodlivé motivy přispívá k dobrému konci.

Závěr

Postava trickstera Lucia ve filmu "Hrátky s čertem" je unikátní kombinací humoru, ironie a manipulace. Jeho role jako katalyzátoru změn, zdroje humoru a iniciátora konfliktů dělá z tohoto charakteru klíčový prvek celého příběhu. Lucius nejenž destabilizuje starý řád, ale také přináší prostor pro reflexi a transformaci, což z něj činí jednu z nejpůvodnějších a nejvýraznějších postav filmu.